

Γ.

Συνοπτικὸν Σημείωμα

περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ κατὰ τὸ ἔτος 1965.

Τὸ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΝ ΑΡΧΕΙΟΝ — Ἰνστιτοῦτον ἔρευνῶν καὶ μελέτης τοῦ Μεσαιωνικοῦ καὶ Νέου Ἑλληνισμοῦ μέχρι τοῦ 1821 — ἐξακολουθεῖ, παρὰ τὸ ὀλιγάριθμον τοῦ προσωπικοῦ του, νὰ ἐργάζεται λίαν ἱκανοποιητικῶς καὶ νὰ διευρύνῃ τὸν κύκλον τῆς δραστηριότητός του.

Κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1965

Παραλλήλως πρὸς τὰς συστηματικὰς ἀποδελτιώσεις κειμένων καὶ πραγματειῶν, αἱ ὁποῖαι πλουτίζουν συνεχῶς μὲ νέον — ἱστορικὸν καὶ γλωσσικὸν — ὕλικὸν τὰς δελτιοθήκας τοῦ Ἀρχείου, παραλλήλως πρὸς τὸν ἐμπλουτισμὸν τῆς βιβλιοθήκης (εἰσήχθησαν, ἐκ δωρεῶν, ἐξ ἀνταλλαγῶν καὶ ἐξ ἀγορῶν, 500 περίπου τόμοι βιβλίων καὶ περιοδικῶν), παραλλήλως πρὸς τὸν ἐμπλουτισμὸν τῆς φιλοσοφίας, τοῦ φωτογραφικοῦ ἀρχείου καὶ τῶν ἄλλων συλλογῶν, τὸ Μεσαιωνικὸν Ἰνστιτοῦτον τῆς Ἀκαδημίας ἀνέπτυξεν ἐπιτυχή δραστηριότητα εἰς δύο κυρίως τομεῖς, τὸν τομέα τῶν ἐκδόσεων καὶ τὸν τομέα τῶν ἐρευνητικῶν ἀποστολῶν.

Εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἐκδόσεων τοῦ ἐν λόγω Ἀρχείου, (εἰς τὴν ὁποίαν, πλὴν τῆς Ἐπετηριδος, περιλαμβάνονται καὶ ἀδοτελῆ δημοσιεύματα, ὡς ὁ Νηφάκης τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ Σ. Κουρέα, ὁ Δελλαπόρτας τοῦ καθηγ. Μ. Μανούσακα, ἡ Ὀλυμπιώτισσα τοῦ Ε. Σκουβαρά, τὰ Χαρὰ γματὰ τοῦ Παρθενῶνος τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ Ἀ. Ὀρλάνδου κ.ἄ.), ὀλοκληρώθη ἡ ἐκ τῶν καταλοίπων τοῦ ἀειμνήστου ἀκαδημαϊκοῦ Νίκου Βέη ἔκδοσις τοῦ Ἀτόμου τοῦ Καταλόγου τῶν χειρογράφων κωδίκων τῶν Μετεώρων, ἔκδοσις μνημειώδης καὶ ἔργον πολλοῦ μόχθου, τὸ ὁποῖον ὄχι μόνον ἐπεξεργάσθη καὶ ἔφερεν εἰς πέραν, ἀλλὰ καὶ διὰ νέων φροντίδων ἤλεγξε καὶ συνεπλήρωσε τὸ ἐπιστημονικὸν προσωπικὸν τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὁργανώθησαν ἐρευνητικαὶ ἀποστολαὶ εἰς τὰς Μονὰς τῶν Μετεώρων, ἐκ τῶν ὁποίων πλουσία ὑπῆρξεν ἡ συγκομιδὴ. Κλιμάκιον τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου, ἀποτελούμενον ἐκ τῶν συντακτῶν Γ. Παπαδημητρίου, Χρ. Πατρινέλη καὶ Ε. Σκουβαρά μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν διευθυντὴν Α. Βρανούσην καὶ μὲ εἰδικὸν φωτογράφον ἀνήλθεν εἰς Μετέωρα καὶ εἰργάσθη ἐκεῖ ἐπὶ ἑβδομάδας. Εἰς τὸ κυρίως Μετέωρον (τὴν Μονὴν τῆς Μεταμορφώσεως) ἡ ἐπιστημονικὴ αὐτὴ ἀποστολὴ ἀνεῦρεν, ἐταξινόμησε καὶ ἤλεγξε ἓνα πρὸς ἓνα τοὺς ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Βέη περιγραφόμενους 620 χειρογράφους κώδικας, ἐπηλήθευσε τὴν ὑπὸ τοῦ Βέη γενομένην περιγραφὴν καὶ ἐν πολλοῖς τὴν συνεπλήρωσε, ἀνασυνεκρότησεν εἰς κώδικας διεσπασμένα σπαράγματα, εἶρε δὲ καὶ κατέγραψεν ἄγνωστα ἢ λανθάνοντα χειρόγραφα, πέραν τῶν ὧν εἶχε καταγράψει ὁ Βέης. Εἰς ἑκατοντάδας μέτρων μικροφίλμ ἐφωτογράφησε χιλιάδας σελίδων ἐκ παλαιῶν χειρογράφων, ἐν οἷς ἀξιώλογα κείμενα τῆς ἑλληνικῆς γραμματείας (ἀρχαίας, μεσαιωνικῆς καὶ νεωτέρας), μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ κείμενα ὅλων ἀνέκδοτα. Ἀνευρέθησαν ἐπίσης, ἐταξινομήθησαν, κατεγράφησαν καὶ ἐφωτογραφήθησαν πολλαὶ δεκάδες βυζαντινῶν καὶ μεταβυζαντινῶν ἐγγράφων (χρυσοβούλλων, ὄρισμῶν, σιγιλίων κλπ.) ἐκ τῶν μετωρικῶν Μονῶν Μεταμορφώσεως καὶ Βαυλαῶν καὶ ἐκ τῆς Μονῆς Δουσίκου, τῆς ὁποίας ἐπίσης ἐφωτογραφήθη ὀγκωδέστατος κῶδιξ περιλαμβάνων κατὰστρωσιν ὅλων τῶν περγαμνῶν καὶ τῶν τίτλων τῆς Μονῆς.

Ἄλλην ἐρευνητικὴν ἀποστολὴν ἐπραγματοποίησεν ὁ συντάκτης Εὐάγγ. Σκουβαράς εἰς τὴν Μονὴν Ὀλυμπιωτίσσης, εἰς Λάρισαν, Βόλον, Ζαγορὰν καὶ Μηλέας Πηλίου.

Τὸ προσωπικὸν τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου παρυσίασεν ἐπίσης ἴδια δημοσιεύματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ περὶ Ἀραγομάνων τοῦ στόλου πραγματεία τοῦ Β. Σφυροῦρα, ὁ Ἰωάννης Πρίγκος τοῦ Ε. Σκομβραῦ, ἡ ἐνώπιον τῆς Ἀκαδημίας ἐπιστημονικὴ ἀνακοίνωσις τοῦ συντάκτου Γ. Παπαδημητρίου.

Ὁ διευθυντὴς τοῦ Ἀρχείου Α. Βρανούσης κληθεὶς παρέστη εἰς τὸ ἐν Βιέννῃ συνελθὸν ἸΒ' Διεθνὲς Συνέδριον Ἱστορικῶν Ἐπιστημῶν καθὼς καὶ εἰς τὸ Πανιόνιον Συνέδριον, ὅπου προέβη εἰς ἰδίαν ἐπιστημονικὴν ἀνακοίνωσιν. Κληθεὶς ἐπίσης ἔπο τοῦ Ἰνστιτούτου Μελετῶν Νοτιοανατολικῆς Ἐυρώπης τῆς Ρουμανικῆς Ἀκαδημίας ἔδωκεν ἐν Βουκουρεστίῳ διάλεξιν καὶ ἐπωφελήθη τῆς ἐκεῖ παραμονῆς του ὅπως προβῆ εἰς ἀναδιφῆσεις βιβλιοθηκῶν καὶ ἀρχείων. Ἡ σχετικὴ ἔρευνα τοῦ Α. Βρανούση ἀπέδωσε μεταξὺ ἄλλων ἱστορικὰ ἔγγραφα σχετιζόμενα μὲ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Διονυσίου τοῦ Σκυλοσόφου (ἐκ τῶν ἀρχείων τῆς Βιέννης) καὶ ἄγνωστα ἑλληνικὰ ἔντυπα ἐκ τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Ἰασίου, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ δύο περιζήτητα πατριωτικὰ φυλλάδια τοῦ 1798, ἐπιγραφόμενα «Στοχασμοὶ ἐνὸς Φιλέλληρος» καὶ «Πρὸς τοὺς Ρωμαίους τῆς Ἑλλάδος».

Δ'.

ΕΚΘΕΣΙΣ

περὶ τῶν πεπραγμένων ὑπὸ τοῦ Ἀρχείου τῆς Ἱστορίας
τοῦ Ἑλληνικοῦ Δικαίου κατὰ τὸ ἔτος 1965.

Πρὸς τὸν κ. Γενικὸν Γραμματέα τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν

Κύριε Γενικὲ Γραμματεῦ,

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω ὑμῖν Ἐκθεσιν περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ Ἀρχείου τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Δικαίου κατὰ τὸ λήγον ἔτος 1965.

Κατὰ τὸ διαρροῦσαν ἔτος τὸ εἰς τὸ Ἀρχεῖον ἐργασθὲν προσωπικὸν περιορίσθη καὶ πάλιν εἰς τὸν ὑποφαινόμενον καὶ τὸν γραφέα. Ὡς ἐκ τούτου αἱ ἐργασίαι τοῦ Ἀρχείου δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ ἐπεκταθῶσιν, ἀλλὰ περιστράφησαν εἰς τὴν ἔρευναν καὶ ἀντιγραφὴν ἀνεκδότων πηγῶν τῆς ἐποχῆς τῆς Τουρκοκρατίας. Οὕτως ἠρυνήθησαν νοταριακοὶ κώδικες καὶ ἔγγραφα κυρίως ἐκ τῶν νήσων. Ἐμελετήθησαν δὲ καὶ ἀντεγράφησαν τριακόσια περίπου ἀξιόλογα ἔγγραφα τοῦ 17ου αἰῶνος, ὡς καὶ πλείστα δικαστικαὶ ἀποφάσεις, λίαν ἐνδιαφέρουσαι, τοῦ 18ου αἰῶνος.

Παράλληλως ἐπερατόθη ἡ ἀρξαμένη κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἔρευνα καὶ ἀποδελτίωσις τῶν νομικῶν ἐθιμῶν τῶν περιεχομένων εἰς τὰ ἀντίγραφα τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων, ἅτινα ἀπεστάλησαν ἡμῖν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης. Οὕτως ἀπεδελτιώθησαν χίλια τριακόσια δικαστικαὶ ἀποφάσεις.

Τέλος εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Ἀρχείου εἰσῆχθησαν εἴκοσι νέοι τόμοι καὶ ἀνάτυπα μελετῶν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11ῃ Δεκεμβρίου 1965

Ἐδπιθέστατος
Ὁ Διευθυντὴς
Μ. Τουρτόγλου